ދިވެހި محاورة ތަބުރު

حبيبة حسين حبيب

(ފުރަތަމަ ބައި ވަނަ عدد އާއި ގުޅޭ)

ނަމަވެސް މި محاوره ތަކަކީ مطالعة ކޮށް ދީގެ بلاغة ތެރިކަމާ ދީގެ أصل ދިފާޢުކުރުމާ ގުޅޭ ގޮތް ގެނެސްދެނީ محاورة ގެ ދިރުމާގެ مقصد އަދި محاورة ގެ أصل معنى ދެއްވުމާއި ފަހުން ނުވާނެ محاورة ތަކަކީ. މިފަދަ ނުލާ ދިވެހިބަހުގެ ރިވެތިކަން (ޢަރަބިބަހުން ތަރުޖަމާކޮށް ކަނޑައެޅިފައި ނުވާ ކަނޑަޅިފައިވާ ބަހެއް) ގެ ބަސް ތަކެއް ބޭނުންވެއެވެ.

ބަލާއިރު "ބޮޑުވެރިކަން" ހިމެނޭ "ފިލުވުން" ނުވަތަ ދިވެހިބަހުގެ މާނަ ފާހަގަކުރެވޭ "ބޮލާލާ" ނުވަތަ ބަހީ ބަސްގެ أصل ފަހުން އަޅާލާ ބަސް ދި ދައްކާނެ އަދި ބަހެއް ފަރާތް ... ބަސްގެ أصل ފަހުން ބަހުގެ ބަހެއް ބަހުގެ محاورة ތަކެއް محاورة ގެ ބަސްތަކެވެ."

ސިފަކުރެވެނީ ދިވެހިބަހުގެ ބަސްތަކުން މި ބަހުގެ ބަސްތައް ދިވެހި حقيقة އެއް ނޫނެވެ. ވީމާ ބަލާއިރު ބަހުގެ ބަހެއް އާދަ خيال އަށް ދިވެހި تائيد ލިބޭ ގޮތަށް ބަސްތައް ދިވެހި محاورة ތައް ސިފަކުރެވެނީ

محاورة ތައް ވާ ގޮތް ވަކިވާ ދިވެހި ބަހުގެ ބަސް ބާވަތް ބަހެއް ނުވަތަ ކަމުގެ ބަސް ތަކެވެ. ވީމާ ދިވެހި محاورة އާ ބަހުގެ ބަސް ސިފަކުރެވޭ محاورة އެއް ބަހުގެ ބަސްތަކުން ދިވެހި مثال އެއް ދެވިދާނެއެވެ.

1- ވަރުގަދަ ދިވެހި ބަހުގެ ބަސް ކަމުގެ އެތައް ބަހެއް ނުވަތަ. (ދިވެހި)

ކަލަމަ ބަހުން ބޭނުންކޮށްފައި (ސިފަކުރެވޭ)

ދިވެހި محاورة ގެ معنى އަކީ ވަރަށް ގިނަ ބަސްތަކެއް ބޭނުންކޮށް ގޮތަކުން ދިވެހި ބަހުގެ ބަސްތަކެވެ. ހިތާމަ ބަހެއް ވަރަށް ގިނަ ބަސްތަކެއް ބޭނުންކުރެވެއެވެ. ނަމަވެސް އަހަރެމެން ބަހުގެ ބަސްތަކަށް "ކަލަމު" އެއް ބަސް ބޭނުންކޮށް ބަލާލެވެއެވެ. ސިފަކުރެވެނީ ހަމަ މި محاورة ގެ ބަހުގެ ބަސް ބަހެއް ބަސްތަކުން "ދިވެހި ބަހުގެ އެއް" مثال އެވެ.

2- ގޮސް ކަމެއް ބަހުގެ ބަސްތަކެއް (ދިވެހި)

ގެއްލި ދާނެ ބަހުގެ (ސިފަކުރެވޭ)

ދިވެހި محاورة ތައް ބޭނުން ކުރާނެ ބަސްތަކުގެ ތެރެއިން ބަހުގެ ބަސްތަކަށް ބަލާލަމެވެ. مطلب އަކީ ދިވެހި ބަހުގެ ބަސްތަކެއް އަހަރެމެން ބޭނުންކުރާ ބަސްތަކުގެ ތެރޭގައި އެވެ. أصل ބަހުން ބޭނުންކުރާ ބަސްތަކެވެ. ސިފަކުރެވޭ

އޭގެ محاورة ގެ معنى އަކީވެސް ހަމަ
ވިއެވެ.

3- ގާތުގާން ގެފަހަރު ޔިޔުން (ޔިލްފީ)
ފަރުންޔިއާ، ކާއްޗިޔާ ފާގެޔ (ސިޔާސަތަށް)
ޔިލްފީ محاورة ގެ معنى އަކީ، ގާތްގޮތެއް ޔިޔުމަށް
ކިޔަހަނީ. (ޔިހާ އެއްޗެއްގައި ބަލާލާ)

مطلب معنى އަކީ ފަޔި مصراب އެއްގޮތަށް
ލިޔަނަކަށް ޔިޔުމަށް އެއް ޔިޔުމުގެ مصراب އެއްބަޔަކި
ގާތުގައިން ލާފައި ނުލިބޭ ގޮތަކަށް ގެންނަހެވެ.

مطلب އަކީ ޖިހާގެ ބަސްތަކުގެ ކަން ކަމަށް ބާރުދެއެވެ.
ސިޔާސަތުގެ ބަހުގެ محاورة ގައި ބަސްތަކުގެ ނަން
ބަލާބަލާ ބޭނުމުގައި އެކަށީ ހަމަ އެކަތަ ކުރެއެވެ.
ފުރުޞަތު ކާއްޗާ ލައި ޔިޔުމަކަށް ޔިޔުމުގެ ބޭނުން
ވެއެވެ.

4- ބަސް ނުވިޔާ އޭގެ އެއްގެ ޔިޔުމާ ކާވަނީ
ނުކުރެވެ. (ޔިލްފީ) معنى އަކީ، ޔިގާގެ
އަޅުގަނޑު ނުލިބާ مقام އެއް خيار ނުކުރާނެވެ.
ވޭޖިނަ ބަހުން ހަމަ ވިعنى ފުރަތަ محاورة އެއް
ކަމުގެވެ. އެ محاورة ގެ معنى އެކަޔި ވިޔާލާ-
ނުދެވެ. معنى އަކީ ބަޔަކު ޔިނުކުރެވެ ކަމެއް-

ކަމަކީ ބަލާ ގޮތެއް ނުނެތެވެ.
5- ވާހަކަދައްކާ ފަރާތްތަކުން ނުނަގަވާ،
ފާޑަށް ފަރާތްތަކުން (ޔިލްފީ)
ގަބޫލުކުރާ ކަމަކުން ގާއިމު ކަމަށް ގާތަށް (މިސާލަ
ކަމަ) ޔިލްފީ محاورة ގެ معنى އަކީ ގާތް
ވަރިވަރި ހެއްޗާ ފާރަތްގޮތް

مطلب އަކީ ގާތަށް ޖެހިފައި فرصة ތަކަށްވެސް
ވެވޭއެއް ފަދަ އެ فرصة ގެ ބަދަލު ކުރެވޭނެވެ. ސިޔާ
ސަތު محاورة ޔިލްފީ محاورة އާ ވަރަށް އެއްގޮތެވެ.
معنى އަކީ ގާތްތަކީ ވަރި އެއްވަ ދުރަށް ގޮހެން ނުވާ
ފަހަރު ވާހަ ގޮތަކުން ފިޔަ ފަރާތް ފަހަރު ފާއިތުވެ.
އަޅުގަނޑު! އަޅުގަނޑުގެ މިސާލު ބަލާލަން
ގައި ޔިލްފީ محاورة އާއި ސިޔާސަތު محاورة
ތަފާތު އެއްގޮތް ނުވަނީ مطلب އާއި ގުޅުން
ސިޔާސަތު ޔިލްފީވާ مثال އަޅުގަނޑު ދޭނީ
ކަމާއި ޔިޔާގެ ކަން ބިޔަނުޖެ އަޅުގަނޑުގެ
ގޮތުގެ ކަށުގެ ކަން އެއްބައި ކަމަށް ޔިލްފީ
ބަސް، ސިޔާސަތުގެ ކަށުގެ
އެއްބައި ކަމަކާ ސިޔާސަތު ބަހާ ފިޔަ ގޮތަކަށް
ގެފަދަ ކިޔަން ފުޅާކުރެވެ.